

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Documentación Xeral	Código	710G02011	
Titulación	Grao en Información e Documentación			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	Perez Rodríguez, María Antonia	Correo electrónico	antonia.perezr@udc.es	
Profesorado	Perez Rodríguez, María Antonia	Correo electrónico	antonia.perezr@udc.es	
Web	www.udc.es			
Descrición xeral	Estudio do concepto de información documental e dos elementos do proceso de documentación, así como da sociedade da información e das redes e dos sistemas de información onde se xestionan diferentes tipoloxías de documentos.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecemento da natureza da información e dos documentos, dos seus diversos modos de produción e do seu ciclo de xestión, dos aspectos legais e éticos do seu uso e transferencia, e das fontes principais de información en calquera soporte, e ao longo do tempo.
A3	Coñecemento, comprensión e aplicación dos principios teóricos e metodolóxicos, e das técnicas para a creación e autentificación, reunión, selección, organización, representación, preservación, recuperación, acceso, difusión e intercambio, e avaliación da información e dos recursos informáticos.
A6	Coñecemento da realidade nacional e internacional en materia de políticas e servizos de información e das industrias da cultura
A8	Habilidades na obtención, tratamento e interpretación de datos sobre unidades e servizos de información, dos procesos de produción, transferencia e uso da información e da actividade científica.
B1	Que os estudantes demostrasen posuir e comprender coñecementos nun área de estudo que parte da base da educación secundaria xera, e adoitan encontrarse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algún aspecto que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que os estudantes desenvolverán aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender os estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Capacidade de análise e de síntese aplicada á xestión e organización da información
B7	Capacidade da xestión da información relevante
C1	Expresarse correctamente tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C2	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C5	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas a os que deben de enfrontarse
C6	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C7	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C8	Aprender a aprender
C10	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo
C11	Traballar de xeito autónomo con iniciativa
C12	Traballar de xeito colaborativo

C13	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
C15	Capacidade de organización e planificación do traballo propio

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecemento dos principios científicos e técnicos da Documentación no sentido amplo do termo, tendo en conta a contextualización social de cada etapa histórica.	A1 A3	B1 B4 B5	C1 C4 C5
Coñecemento do desenvolvemento e evolución da documentación e o seu papel ao servizo dos mecanismos de produción e transmisión do saber.	A1 A3	B1 B3 B4 B5	C1 C4 C5
Coñecemento, comprensión e aplicación dos modelos teóricos e prácticos da ciencia documental aplicadas á diferente tipoloxía de documentos e por tanto de servizos de información.	A1 A3 A6	B1 B4 B5 B7	C1 C2 C4 C5
Coñecemento dos conceptos que construen o corpus teórico da documentación e achegamento á obtención das habilidades que se precisan para a práctica profesional da labor do profesional da informació, en especial para o seu traballo na sociedade da información.	A1 A3 A8	B4 B5	C1 C4 C5
Obter a formación e habilidades para desempeñar as funcións no traballo que se require nos diferentes centros de información. Tamén para levalo a cabo ca responsabilidade e eficacia que exige a actual sociedade da información.	A1 A3	B4 B5 B6	C1 C4 C5 C6 C7 C8
Coñecemento, comprensión e aplicación das bases teórico-técnicas necesarias para o desenvolvemento profesional dos documentalistas no ámbito dos diferentes centros de información.	A1 A3	B1 B4 B5	C1 C4 C5 C10 C11 C12 C13 C15
Coñecementos teóricos e prácticos para implementar os procedementos de búsqueda, localización, selección e avaliación da información no entorno da sociedade da información.	A1 A3	B4 B5	C1 C4 C5

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Contextualización e desenvolvemento dos arquivos, bibliotecas e centros de centros de documentación	1.1 Oríxenes, Idade antiga e medieval 1.2 Idade Moderna e seculo XIX 1.3 Paul Otlet e La Fontaine. Instituto Internacional de Bibliografía 1.4 Biblioteconomía, Archivística e Documentación
Tema 2. Principais escolas da Documentación e a súa pegada no Estado español	2.1 Documentación en Estados Unidos 2.2 Documentación en Alemania 2.3 Documentación na URSS 2.4 Documentación en Gran Bretaña

Tema 3 A Sociedade da Información	3.1 Características. Fortalezas, debilidades e oportunidades 3.2 Datos, información e coñecemento. A información como ben económico 3.3 Evolución das funcións do profesional da información: de conservador a content curator.
Tema 4. A documentación e o polisistema cultural	4.1 Os factores do polisistema cultural e a documentación 4.2 As interferencias dos sistemas culturais e a documentación
Tema 5. O Documento e os servizos de documentación	5.1 Concepto e características dos documentos e dos centros de documentación 5.2 A cadea documental e as súas fases

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 B1 C4	16	0	16
Traballos tutelados	B3 B4 B5	3	30	33
Obradoiro	B4 B5 C4	3	0	3
Presentación oral	B7 B6 C1	9	18	27
Proba obxectiva	A3 A6 C2 C5 C8 C10 C11	4	36	40
Lecturas	A3 A8 C6 C7 C12 C13 C15	6	18	24
Atención personalizada		7	0	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.
Obradoiro	Modalidade formativa orientada á aplicación de aprendizaxes na que se poden combinar diversas metodoloxías/probas (exposicións, simulacións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, etc) a través da que o alumnado desenvolve tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.

Proba obxectiva	<p>Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigorosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa.</p> <p>A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas.</p>
Lecturas	Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Lecturas	<ul style="list-style-type: none"> - Obradoiro: Resolución de dúbidas, corrección de traballos, orientación nas buscas bibliográficas e de recursos, comentarios ás lecturas - Sesión maxistral: plantexamentos, enfoques e visualización dos contidos da materia que se ampliarán nas cuestións que os alumnos puideran formular nas titorías. - Traballos tutelados: Resolución de dúbidas mediante o correo electrónico e as titorías, individuais ou en grupo. Farase especial fincapé na cooperación para a elaboración dos guions e nas buscas de bibliografía para os traballos. - Proba obxectiva: preguntas teóricas e casos prácticos a resolver sobre o contido da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	B3 B4 B5	<p>a) Dous traballos individuais; un sobre os temas 1 e 2, outro sobre os temas 3 e 5 cada un deles deberán ter un mínimo de 30.000 caracteres incluídos espazos e excluída a bibliografía que irá ao final de cada un deles e as notas a pe de páxina. Estes dous traballos individuais que realizará cada alumno condensaranse nun único traballo conxunto que reunirá as diferentes aportacións e enfoques que cada discente efectuou no seu traballo persoal.</p> <p>A puntuación máxima que acadará a suma dos dous mais o colectivo será de tres puntos.</p> <p>b) Traballo individual que constará da búsqueda de bibliografía (libros, capítulos de libros e artigos en revistas) en todo tipo de soportes e a rede publicada nos últimos tres anos sobre a temática de cada un dos temas do apartado Contidos. A puntuación máxima é 1 punto.</p> <p>Estes traballos e o colectivo enviaranse por correo electrónico e entregaranse sobre papel na data acordada na aula.</p> <p>Efectuar cada un dos alumnos os traballos anteriores é indispensable para superar a materia. Estes non subirán nota cando o discente non aprobe o examen da materia.</p>	40
Presentación oral	B7 B6 C1	Exposición e debate na aula dos contidos das lecturas propostas nos módulos correspondentes	10
Lecturas	A3 A8 C6 C7 C12 C13 C15	Avaliáranse a entrega na data establecida, síntese e reflexión persoal sobre o asunto tratado.	10

Proba obxectiva	A3 A6 C2 C5 C8 C10 C11	O examen constará de parte teórica con preguntas breves e preguntas de desenrolo dos temas da materia.	40
Outros			

Observacións avaliación

Efectuar cada un dos alumnos os traballos anteriores é indispensable para superar a materia. E estes non subirán nota cando o discente non conquira aprobar a proba obxectiva (examen).

No caso de non ter aprobada a materia mediante avaliación continua o alumno fará unha proba obxectiva, na que será necesario obter un 5 para superala. .

Fontes de información

Bibliografía básica

ABADAL FALGUERAS, E. La documentación en España. Madrid: CINDOC, 1994. ALFIN. Alfabetización informacional en Iberoamérica. Estado del arte. 2015. <http://alfiniberoamerica.wikispaces.com> ALONSO GONZÁLEZ, E. ¿Cuando el documento aprendió a hablar?. Bajo palabra. Revista de filosofía, (2012), v. 2, n.7, pp. 575-586. AYUSO GARCÍA, MD. Conceptos fundamentales de la teoría de la documentación. *Traité de la documentation de Paul Otlet*. Murcia: Universidad, 2011. BLANQUET, MF. ¿Paul Otlet et la bibliologie?. *Documentaliste. Sciences de l'information*, (2010), v. 47, n. 2, pp. 18-20. BORDIEU, P. Les règles de l'art: genése et structure du champ littéraire. Paris: Seuil, 1992 BORDIEU, P.; KAUF, T. Razones prácticas: sobre la teoría de la acción. Barcelona. Anagrama, 1999. BUCKLAND, Michael K. ¿Obsolescence in subject description?. *Journal of Documentation* (2012), v. 68, n. 2, pp. 154 ? 161. CARIDAD SEBASTIAN, M e NOGALES, J. (Coords.) La información en la posmodernidad: la sociedad del conocimiento en España e Iberoamérica. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2006 CASTELLS, M. La era de la información. Economía sociedad y Cultura. Madrid: Alianza Editorial, 1997 CARDOSO RODRIGUES, AL. Cultura e Organização do Conhecimento: Desafios Teórico-Metodológicos. *Informacion, Cultura y Sociedad* (2015), n. 32, pp. 37-57. CERMEÑO, LL; RIVAS PALÁ, E. Valorar y seleccionar documentos. Qué es y cómo se hace. Gijón: Trea, 2010. COBARSÍ MORALES J, CANALS, A, ORTOLL ESPINET, E. ¿La información como bien económico: reflexiones sobre la crisis financiera de 2008?. *El profesional de la información* (2013), vol 22, N. 4, pp. 346-352. DELIBERALI, G. ¿La ciencia de la información en el contexto de la postmodernidad?. *Annales de la Documentación*. v. 14, n.1, (2011), sp. EISENSTEIN, E. La imprenta como agente de cambio: comunicación y transformaciones culturales en la Europa moderna temprana. México: FCE, 2010. ELIZETE VIEIRA, V. Análise dimensional de competencia informacional: Bases teóricas e conceituais. *Revista Ibero-Americana de Ciência da Informação* (2016), vol. 9, n. 2, pp.221-440. ECHEVERRÍA EZPONDA Jr. ¿El debate sobre las industriales culturales y creativas?. *Cuadernos Hispanoamericanos*, (2013), n. 761, pp. 21-34 EMPAR, A., GATO, AM. ¿Coaching Documental: Nuevo paradigma para la profesión?. *MÉI: Métodos de Información* (2012), v. 3, n. 4, pp. 5-12 FELICÍE SOTO, A M. Biblioteca pública, sociedad de la información y brecha digital. Buenos Aires: Alfagrama; 2006. FIGUEIRAS VIDAL, AR. La sociedad de la información y el conocimiento. Madrid: Instituto de España; 2010. FOUCAULT, M. L'arqueologie du savoir. Paris: Gallimard, 1969 GARCÍA ALSINA, M. Transparencia, ruido y lenguajes documentales. *COMEIN*. (2013), n. 23, pp.12-21 GARCÍA GUTIÉRREZ, Antonio. Epistemología de la documentación. Barcelona: Stonberg. 2011 GARCIA GUTIÉRREZ, A. ¿Contribuciones de la dialéctica a la organización del conocimiento?. *Scire* (2014), v. 20, n. 1, pp. 33-51 GUINCHAT, C., MENU, M. Introducción general a las ciencias y técnicas de la información y la documentación. Madrid: CINDOC (CSIC):UNESCO, 1982 LESTER, J. Fundamentals of information studies: understanding information and its environment. New York: Neal-Schuman, 2007 LÓPEZ LÓPEZ, P.; GIMEN. PERELLÓ, J. (coords.) Información, conocimiento y bibliotecas en el marco de la globalización neoliberal. Gijón: Trea, 2005. LOPEZ YEPES, J (Ed.). Diccionario enciclopédico de Ciencias de la Documentación. Madrid: Síntesis, 2004 LOPEZ YEPES, J. (Coord.) Manual de Ciencias de la Documentación. Madrid: Pirámide. 2006. LOPES DOS SANTOS, R.; RIBEIRO, L. ¿Infraestrutura em informação científica e em ciência da informação na antiga União Soviética (1917-1991)?. *Encontros Bibli* (2010), v. 15, n. 29, pp. 24-51 MANFROID, S. ¿Innover ou anticipier : Singularité du Belge Paul Otlet (1868-1944)?. *Bulletin Des Bibliothèques De France* (2012), n. 1, pp. 6-11. MARTÍNEZ DE SOUSA, J. Diccionario de bibliología y ciencias afines. Gijón: Trea, 2004 MATTELART, A. Diversidad cultural y mundialización. Barcelona: Paidós, 2006. MORÁN, A. ¿Margaret Elizabeth Egan y la genealogía de la filosofía de la bibliotecología?. *CID: Revista de Ciência da Informação e Documentação* (2014), v. 5, n. 2, pp. 71-91 MONTILLA, L. ¿The treaty of documentation of Paul Otlet: a metascientific exposure?. *Biblios: Revista electrónica de bibliotecología, archivología y museología* (2013), n.51, pp. 57-69. OLAGÜE DE ROS, G. ¿Las relaciones del internacionalismo científico con los orígenes del movimiento documental europeo contemporáneo (1890-1945)?. *Anales de Documentación* (2012), v. 15, n. 29, pp. 1-17. OTLET, Paul. ¿Clasificación Bibliográfica Universal?. *Revista de la Universidad Nacional de Córdoba* (2014), n. 1-3, pp. 141-174. PEÑA, LJ. ¿El tratado de documentación de Paul Otlet: una exposición metacientífica?. *Biblios* (2013), n. 51, pp. 57-69. RENDÓN ROJAS, M. Á. "Bases filosóficas de la organización de la información". *Perspectivas em Ciencia da Informacao*. v. 15, n. 1 (2010), pp. 3-17. RANFA, E. ¿Paul Otlet: una vita per la documentazione?. *Studi* (2013), v. 53, n.1, pp. 45-62. RODRÍGUEZ BRAVO, Blanca. El documento: entre la tradición y la renovación. Gijón: Trea, 2002 ROMANOS de TIRATEL, S. ¿Paul Otlet, el antepasado olvidado. Revisión bibliográfica y aspectos biográficos, históricos y teóricos?. *Información, cultura y sociedad* (2008), n. 18, pp. 13-36. ROMERO SÁNCHEZ, E. ¿Posibilidades y amenazas para que las actuales sociedades de la información se

conviertan en verdaderas sociedades del aprendizaje y el conocimiento?. Teoría de la educación, (2015), v. 14, n. 3, pp. 241-258. SILVA OLARTE, R. ?En defensa de un positivismo alegre. Michel Foucault en el archivo?. Historia y Memoria (2012), n. 4, pp. 225-257. URUEÑA LÓPEZ, A. ?La información en la economía del conocimiento?. El Profesional de la Información (2013), v. 22, n. 4, pp. 339-345. AYUSO GARCÍA, MD. Conceptos fundamentales de la teoría de la documentación. *Traité de la documentation de Paul Otlet*. Murcia: Universidad, 2011 BUCKLAND, Michael K.. ?Obsolescence in subject description?. *Journal of Documentation* . Emerald. V. 68, No 2, 2012, pp. 154 ? 161. BORDIEU, P. *Les règles de l'art: genése et structure du champ littéraire*. Paris: Seuil, 1992 BORDIEU, P.; KAUF, T. *Razones prácticas: sobre la teoría de la acción*. Barcelona. Anagrama, 1999. CARIDAD SEBASTIAN, M y NOGALES FLORES, J. (Coord.) *La información en la posmodernidad: la sociedad del conocimiento en España e Iberoamérica*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2006 CASTELLS, Manuel. *La era de la información. Economía sociedad y Cultura*. Madrid: Alianza Editorial, 1997 CERMEÑO, LL; RIVAS PALÁ, E. *Valorar y seleccionar documentos. Qué es y cómo se hace*. Gijón: Trea, 2010. DELIBERALI MAIMORE, Guiovanna. ?La ciencia de la información en el contexto de la postmodernidad?. *Annales de la Documentación*. V. 14, No.1, 2011. <http://revistas.um.es> ECHEVERRÍA EZPONDA Javier. ?El debate sobre las industriales culturales y creativas?. *Cuadernos hispanoamericanos*, No 761, 2013, p. 21-34 EVEN-ZOAR, Itamar. *Polysystem Studies. Poetics Today*, V.11, No 1, 1990. Monográfico. FOUCAULT, M. *L'arqueologie du savoir*. Paris: Gallimard, 1969 GUINCHAT, Claire y MENOUE, Michael. *Introducción general a las ciencias y técnicas de la información y la documentación*. Madrid: CINDOC (CSIC): UNESCO, 1982 LESTER, June. *Fundamentals of information studies: understanding information and its environment*. New York: Neal-Schuman, 2007 LÓPEZ LÓPEZ, P.; GIMENO PERELLÓ, J. (coords.) *Información, conocimiento y bibliotecas en el marco de la globalización Neoliberal*. Gijón: Trea, 2005. LÓPEZ YEPES, José (comp). *Fundamentos de información y documentación*. Madrid: Eudema, 1990 LÓPEZ YEPES, J. y ROS GARCÍA, Juan. *¿Qué es la documentación?: teoría e historia del concepto en España*. Madrid: Síntesis, 1994 LÓPEZ YEPES, J. *Teoría de la documentación*. Madrid: EUNSA, 1995 LOPEZ YEPES, J (Ed.). *Diccionario enciclopédico de Ciencias de la Documentación*. Madrid: Síntesis, 2004 LOPEZ YEPES, J. (Coord.) *Manual de Ciencias de la Documentación*. Madrid: Pirámide. 2006. MANFROID, S. (2012). ?Innover ou anticipier : Singularité du Belge Paul Otlet (1868-1944)?. En: *Bulletin Des Bibliothèques De France*. No. 1, pp. 6-11. MARTÍNEZ DE SOUSA, J. *Diccionario de bibliología y ciencias afines*. Gijón: Trea, 2004 MONTILLA, Leomar. (2013). ?The treaty of documentation of Paul Otlet: a metascientific exposure?. *Biblios: Revista electrónica de bibliotecología, archivología y museología*. No.51, pp. 57-69. <http://biblios.pitt.edu/ojs/MATTELART>, A. *Diversidad cultural y mundialización*. Barcelona: Paidós, 2006. RANFA, E. ?Paul Otlet: una vita per la documentazione?. *AIB Studi*. V. 53, No.1, 2013. pp. 45-62. RODRÍGUEZ BRAVO, Blanca. *El documento: entre la tradición y la renovación*. Gijón: Trea, 2002 SCAMMELL, Alison. *Handbook of special librarianship and information work*. London: Aslib, 1997

Bibliografía complementaria | **Â**

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías